

Cloenda del Congrés de la Federació Internacional de Resistents. Les delegacions de l'Associació Catalana de Persones Ex preses Politiques del Franquisme, l'Amical de Mauthausen i altres camps, l'Amical de les Brigades Internacionals i l'Amical d'Antics Guerrillers de Catalunya amb Ulrich Schneider, secretai general de la FIR. (Barcelona, 29 octubre 2023)

Via Laietana 43. Fem justícia, fem memòria! Diumenge 19 novembre 2023

SUMARI

- 3 ESPERANÇA I SUPORT
- 4 ANTIFEIXISME I SEGLE XXI. CAP A UNA COMUNITAT DEMOCRÀTICA GLOBAL (CDG)
- 5 CARLES VALLEJO, LA REPARACIÓN DE LA TORTURA
- 7 XIX CONGRÉS DE LA FIR (FEDERACIÓ INTERNACIONAL DE RESISTENTS)
- 8 UN IMPRESIONANTE Y EXITOSO CONGRESO FIR EN BARCELONA
- 10 COMMEMORACIÓ DE LA FUNDACIÓ DE L'ASSEMBLEA DE CATALUNYA
- 11 CRÒNICA DE LA JORNADA "REPRESIÓN ESTATAL Y VIOLENCIA POLÍTICA EN EL SIGLO XX: CAMBIOS Y CONTINUIDAD EN LOS TRIBUNALES POLÍTICOS EN ESPAÑA, PORTUGAL E ITALIA"
- 12 IX TROBADA D'AJUNTAMENTS DE LA XARXA DE MEMÒRIA I PREVENCIÓ DEL FEIXISME "MAI MÉS"
- 13 D'ALLÒ APRÈS
- 15 2024 ANY GENERACIÓ TOP
- 16 EL MESTRE QUE VA PROMETRE EL MAR
- 17 85È ANIVERSARI DEL COMIAT A LES BRIGADES INTERNACIONALS A BARCELONA
- 19 JORNADES DELS MAQUIS A LA VALL D'EN BAS. CINQ ANYS DE REFLEXIÓ I MEMÒRIA
- 21 EL RACÓ DE L'ARXIU

Ajudes al Butlletí 114

Montse Torras	60€
Marina Comellas	150€
TOTAL	210€

MOLTES GRÀCIES PER LA VOSTRA COL·LABORACIÓ!

LES VOSTRES APORTACIONS SON ESSENCIALS PEL FUTUR DE L'ASSOCIACIÓ

Nº de compte de l'Associació:
ES07 2100 0429 6402 0017 5329

PLAFÓ D'EDICIÓ

Associació Catalana d'Expresos Polítics del Franquisme (membre de la FIR)

Adreça:

Via Laietana, 16 – 08003 Barcelona.

Tel:

934 812 853.

Correu electrònic:

expresopolitics@gmail.com

Web:

expresopoliticsdel franquisme.com

Dipòsit legal:

B-33.493-95

Fotografies:

Dani Codina/Òmnium, Jill Lampaert, Domènec Martínez, Àngel Petisme, Carles Vallejo, Màrius Intente

Twitter:

[@exprespol](https://twitter.com/exprespol)

Facebook:

[/Expresos Politics Franquisme](https://www.facebook.com/ExpresosPoliticsFranquisme)

Instagram:

[@exprespol_acepf](https://www.instagram.com/exprespol_acepf)

Muntatge i impressió:

[Associació La Natural Coopmunicació](#)

Compte corrent:

ES07-2100-0429-6402-0017-5329

VOLS FER-TE SOCI/A?

Col·labora amb nosaltres per fer visible la Memòria Democràtica:

- Fes-te soci/a amb una quota de 50€ anuals.
- O fes una aportació puntual a la nostra entitat.

Més informació a la nostra [web](#).

ESTIGUES AL DIA!

Inscriu-te al nostre **Butlletí Electrònic** per rebre els actes que realitzem i articles relacionats amb la nostra entitat

Omplre el formulari de la web

ESPERANÇA I SUPORT

Editorial

Malauradament, en els darrers temps, i ho hem reflectit en aquestes editorials, la situació al món i al nostre país ve caracteritzada per un conjunt d'elements negatius. La incertesa, les guerres, la crisi climàtica, el creixement del neofeixisme i el debilitament del sistema polític democràtic. Tot plegat explica en gran part, per exemple, el resultat de les eleccions a l'Argentina i l'elecció d'un personatge com Javier Milei, amb un programa de govern esperpèntic que, malgrat la seva inversemblança, ha estat votat per la majoria. La confusió i el pessimisme presideixen, en gran part, un món en el qual, com deia el filòsof polonès Zygmunt Bauman, poca gent creu que l'avui és bo, el demà millor i l'endemà passat, encara millor; ans el contrari, ara molta gent creu que l'avui és dolent, el demà pitjor i l'endemà passat, l'apocalipsi. Enfront d'aquest estat d'ànim, hem de continuar mantenint la idea de: o socialisme o barbàrie. Cal lluitar contra un sistema que valora l'ésser humà només per la seva utilitat econòmica i que ha portat a una gran part de la població a veure disminuir les seves condicions de vida, a veure com augmenten les desigualtats, com els joves troben massa dificultats per obrir-se camí i arreu proliferen demagogs i populistes. I la política se'n ressent.

La situació internacional no és precisament afalagadora. Al cor d'Europa tenim la guerra a Ucraïna, que ja dura dos anys i no té perspectives de solucionar-se, però encara més greu és el que està passant a Palestina, on davant la passivitat internacional i

la cobertura dels EEUU s'està començant a Gaza un genocidi amb molts milers de morts, entre ells milers de nens i nenes, les conseqüències del qual passaran de generació en generació donant continuïtat a un enfrontament històric que la complicitat dels EEUU i la posició pro-israeliana de la UE, contribueixen a mantenir. El bombardeig d'hospitals, el manteniment d'aquell territori com una presó per tot un poble, la destrucció de barris sencers -amb la reducció a escombries de milers d'habitatges-, sense aigua, ni electricitat, ni combustible, ni aliments, la impossibilitat de cents de milers d'habitants de tornar a casa seva, etc. tot plegat condemna tot un poble a l'extermini.

És evident que la resposta d'Israel a l'atac de Hamàs del 7 d'octubre és totalment desproporcionada i contrària al Dret internacional. Un atac, el de Hamàs, els assassinats realitzats durant el qual també condemnem rotundament però que cal reconèixer és conseqüència de tants anys d'ocupació d'aquell territori per part d'Israel, i que si aquest argumenta que és legítim el seu dret de defensa, cal pensar que aquest mateix dret és igual de legítim pels palestins. Cal amb urgència una intervenció internacional -la posició d'Espanya és en aquest sentit positiva- que freni una massacre que pot esdevenir històrica.

Però si la situació internacional presenta un panorama poc optimista, la situació al nostre país ha avançat positivament en la línia que varen marcar els resultats de les eleccions del 23 de juliol passat.

A la fi s'ha arribat a un acord per la

formació d'un govern de progrés que aglutina a la majoria de partits presents en el parlament deixant al PP amb la sola companyia del feixisme declarat de VOX. 12'6 milions de votants donen suport al nou govern, la formació del qual ha rebut una resposta de la dreta i extrema dreta (si és que poden considerar-se dos elements diferenciats) caracteritzada per la violència i la coreografia franquista. Entristeix veure les banderes sense l'escut constitucional, banderes amb l'àliga franquista, escoltar el Cara el sol amb el braç enlaire, veure com es persegueix i s'agredeix a mitjans de comunicació, com es fan pronunciaments "colpistes" al Parlament per abandonar-lo tot seguit (com va fer Vox) o com es fomenta l'enfrontament de Catalunya amb la resta de l'Estat.

Tot això ens porta a la constatació que cal avançar molt més encara en el tema de la Memòria Democràtica, explicant el que va ser la dictadura franquista especialment entre els joves, per barrar el pas al retorn del feixisme. I en aquest sentit s'ha de denunciar que una de les primeres accions que fan el PP i VOX en els ajuntaments i comunitats autònomes on governen és liquidar tot el que fa referència a la Memòria Democràtica, en un intent desesperat d'esborrar la història.

El nou govern té davant seu una tasca feixuga, en una legislatura en la que haurà d'enfrontar una oposició ferotge disposada a tot. Una legislatura en la qual serà difícil mantenir la unitat de la coalició, no només per l'actitud del PP i de Vox sinó per la disposició d'alguns

partits de la coalició de govern disposats a treure beneficis de la situació. Per altra banda, l'exemple de Podem, amb la seva manifestació contrària al govern quan encara no havia començat a governar, és una mostra de les possibles dificultats que haurà d'enfrontar la coalició

progressista des de posicions que precisament no són d'extrema dreta. Davant d'aquestes dificultats cal donar suport al nou govern. I cal mantenir l'esperança en que la seva acció política serà la pròpia d'un govern de progrés en un moment en que massa resultats electorals

obren pas a governs de dretes. Esperança i suport.

I ens felicitem que un amic de la nostra associació ocupi la cartera de Cultura.

Felicitats Ernest Urtasun!

ANTIFEIXISME I SEGLE XXI. CAP A UNA COMUNITAT DEMOCRÀTICA GLOBAL (CDG)

per Marià Hispano i Vilaseca

"No sabia on anar excepte a tot arreu"

Fragment de la novel·la A la carretera, de Jack Kerouac (1951)

// No sabia on anar excepte a tot arreu". Aquest era l'esperit del 1946, l'estar de molta de la ciutadania d'aquell món lliure de la Segona Guerra Mundial, vencedor de feixismes i intoleràncies. Més enllà de la misèria econòmica i moral d'aquells temps, la victòria sobre el feixisme va deixar quallar una cultura partisana universal fonamentada en una idea clau: Mai més barbàrie, per sempre més sobirania democràtiques. Aquesta fou la idea hegemònica que va córrer pels carrers i les places d'un món que es percebia, encara, lliure de tàctiques sistèmiques forjades per les elits polítiques i econòmiques d'arreu.

La política de blocs i de Guerra Freda, però, van diluir els somnis d'unes joves generacions que anhelaven anar a tot arreu, en llibertat. A poc a poc s'ofegaren els somnis de Jack Kerouac, de Pasolini, de Glenda Jackson, de Jean-Luc Godard o de Violeta Parra. També s'ofegaren les polítiques d'Ernesto Che Guevara, d'Alexander Dubcek, d'Angela Davis, d'Olof Palme, d'Enrico Berlinguer o de Petra Kelly. El

període de Guerra Freda –des d'ambdós bàndols– cobrí amb la repressió unes vivències i una educació partisana universal on batejava el millor de la dignitat humana: una identitat comuna sostinguda en els valors d'uns drets humans que garantirien el viure lliure i en pau.

L'hegemonia de la política internacional liderada pels EEUU i l'URSS al llarg d'aquests anys (1945-1989) va perdurar, però sempre va restar condicionada per la cultura partisana a través de la lluita del moviment obrer i dels moviments pels drets civils. Aquesta resistència popular i civil davant les actuacions governamentals fonamentades en el militarisme i en l'abús del poder, van poder apuntar i aportar a la ciutadania polítiques democràtiques de civisme i humanitat.

El segle XXI deixa enrere aquest període de la nostra història. Molts i moltes de nosaltres vèiem oportunitats polítiques de progrés quan varem veure en directe per televisió les imatges de la caiguda del Mur de Berlín i la conseqüent desfeta

de la política de Blocs imperant fins llavors. I molts encara continuem creient que les oportunitats per a la consolidació i progrés de les vies democràtiques hi són. Tot i la perseverança dels EEUU per a exercir en solitari una hegemonia política mundial, el procés econòmic i social encetat per la revolució tecnològica, la globalització i la crisi mediam-bienta imposa expectatives de canvi. Són, però, expectatives de canvi per a tots els agents econòmics i socials, també pels representants dels sectors més reaccionaris i autoritaris.

Des de les esferes polítiques, sindicals, associatives i culturals de l'antifeixisme ens cal crear àmbits mundials, comuns i plurals, per a la defensa i divulgació de la cultura partisana, de les vies democràtiques partidàries d'un progrés democràtic global i d'una defensa aferrissada del medi ambient. Caldria promoure una Comunitat Democràtica Global (fent un ús protagonista de les xarxes socials) amb la volença de renovar i enfortir toleràncies, democràcia i llibertats.

CARLES VALLEJO, LA REPARACIÓN DE LA TORTURA

per Carlos Jiménez Villarejo

El art.5º de la Declaración Universal de los Derechos Humanos (1948) dice "Nadie será sometido a torturas ni a penas o tratos crueles, inhumanos o degradantes". "La tolerancia que la magistratura mostró con la violencia institucional durante la transición puede servir de muestra para advertir cuán poco habían cambiado las cosas en aquellos años. Algunos de los casos que se relatan apenas pueden distinguirse de las historias de tortura y de asesinato de los tiempos más negros del franquismo"¹.

Carles Vallejo, en 1970, como demócrata, era un activista frente a la dictadura en la defensa de los derechos y libertades y, en particular, militante del PSUC, y como trabajador de SEAT, un destacado sindicalista y fundador de CCOO. A causa de todo ello, el 17/12/1970, fue detenido por la entonces Brigada Político-Social e internado en los calabozos de la hoy, como entonces, Jefatura Superior de Policía, c/ Vía Layetana 43, de Barcelona. Allí permaneció, carente, como era habitual, de asistencia letrada y, por supuesto, de control judicial, hasta el 5/1/1971, en que fue internado en la Cárcel Modelo, hasta ser liberado el 3 de junio de dicho año.

¹ Palabras de Josep Fontana en el Prólogo a la obra "Jueces, pero parciales", del autor y otro magistrado. Editorial Pasado&Presente, 2012.

Durante la permanencia en los calabozos policiales fue víctima de todas las formas imaginables de violencia física y moral. En definitiva, fue gravemente torturado, y, como correspondía a la dictadura con la absoluta carencia de cualquier protección mientras el régimen fascista garantizaba la plena impunidad de los funcionarios que habían protagonizado los actos

de tortura de C. Vallejo, pese a su más que evidente carácter delictivo. Fue una expresión más del sistema represivo, vigente en España desde el 18 de julio de 1936 con la Brigada Social como una de sus máximas expresiones. Lo expuesto exige una reflexión. La tortura, en cuanto se produce en lugares de detención policial, sin control judicial y por un indeterminado nú-

mero de funcionarios, cuya identificación resulta problemática, se ve favorecida muchas veces por la impunidad.

La penalista María Luisa Maqueda lo ha expresado claramente con las siguientes palabras: “La tortura no puede, en efecto identificarse con cualquier lesión de un particular por cruel y alevosa que ésta sea, porque exige ser valorada en el contexto que le es propio, que no es otro que el de las relaciones de poder que ostenta el Estado respecto de los particulares y fruto característico de su abuso”².

Naturalmente, en las dictaduras el poder del Estado es absoluto. Por eso estaremos ante un derecho donde posiblemente sea mayor el desfase entre su reconocimiento formal y su protección jurídica y su efectivo respeto. Desfase que es consecuencia directa de dos factores relevantes. En primer lugar, la debilidad del ciudadano ante el Estado, máxime cuando está detenido. Y, en segundo lugar, porque los Estados, por razón de la defensa a ultranza de su soberanía, se resisten al cumplimiento de ciertas obligaciones impuestas por los tratados internacionales como el Protocolo de Estambul. Todo ello consecuencia de que los sujetos activos de la tortura son autoridades o funcionarios del Estado o de cualquier Administración pública, esencialmente pertenecientes a cuerpos de poli-

cía, por lo que el delito de tortura, en cuanto se produce en el marco de las instituciones estatales es lo que puede denominarse un “crimen de Estado”. De ahí el carácter particularmente grave de la tortura institucionalizada³.

Las torturas sufridas por Carles expresan los déficits democráticos del Estado franquista que sufríamos. Carecíamos, entre otros, de estos Principios: la sumisión incontestable a la Ley de las autoridades y funcionarios públicos, la prohibición de la arbitrariedad en el ejercicio de la función pública o del respeto al régimen de derechos y Garantías de los detenidos y presos.

Han pasado muchos años desde el restablecimiento del delito de tortura como práctica individual (arts. 173-177 del C.Penal), y el mismo como una de las formas de comisión del delito de lesa humanidad (Art. 607 bis, 8º). Pues bien, dicho delito ha seguido cometiéndose y así lo acredita el Informe del Comité contra la Tortura de 25/572005. Informe que comunicó al Gobierno la violación por el Estado Español de los Arts. 2,4 y 14 de la Convención contra la tortura y otros tratos o penas crueles, inhumanos y degradantes de 1984, que entró en vigor el 26/6/1987. Preceptos que exigen “impedir los actos de tortura”, “castigar esos delitos con penas adecuadas” y garantizar a las víctimas “la reparación y el derecho a una indemnización justa y adecuada...”.

Afortunadamente, gracias a la vigencia de la Ley de Memoria Democrática (LMD), se puede y debe operar con mayor rigor en la investigación de graves violaciones de los derechos humanos que pueden constituir crímenes contra la humanidad, como es el caso de denuncias de torturas o tratos inhumanos o degradantes. Así se hace constar en el art.29.1 de la LMD: “El Estado garantizará el derecho a la investigación de las violaciones de los derechos humanos y el Derecho Internacional Humanitario ocurridas con ocasión de la Guerra y la Dictadura, así como el periodo que va desde la muerte del dictador hasta la entrada en vigor de la constitución Española”. Entre los que se encuentra el delito de “tortura”, como “imprescriptible y no amnistiable”, según el art.2.3 de dicha Ley.

Confiemos en el riguroso cumplimiento de un precepto que, con seguridad, acreditará la rigurosa fidelidad a los principios democráticos. Y, por supuesto, asumimos y apoyamos la querella formulada por Carles Vallejo y rigurosamente fundamentada el 17/11/2022, y, muy en especial, la reivindicación de declarar “Lugar de memoria democrática” la actual sede de la Jefatura Superior de Policía que, en efecto, fue durante muchos años la más importante sede de la práctica de la tortura policial en Catalunya.

No podemos ni debemos olvidar que dicha sede fue el destino inmediato y prolongado -torturas incluidas, impunes- de demócratas arbitrariamente detenidos por la Brigada Político- Social. Carles Vallejo fue un testigo excepcional de dicha terrible realidad.

2 María Luisa Maqueda, “La tortura y otros tratos inhumanos y degradantes”, Anuario de derecho penal y ciencias penales, tomo XXXIX, mayo-agosto, 1986 pp.422-485, nota 27 de la p. 430

3 “Le rôle des organisations non gouvernementales et des media dans la lutte contre la torture” Estrasburgo, 1985, I-26, pp.1-25.

XIX CONGRÉS DE LA FIR (Federació Internacional de Resistents)

per Enric Cama

El passats 27, 28 i 29 d'octubre, la "Federació Internacional de Resistents (FIR)" va celebrar a Barcelona el seu XIX Congrés. La FIR és l'organització que aplega a les federacions fundades després del final de la Segona Guerra Mundial a Europa per resistents, partisans, deportats, lluitadors supervivents a les files de la coalició anti-hitleriana i els seus familiars. Quan es va fundar a Viena l'any 1951, en plena Guerra Freda, l'objectiu central de la nova organització va ser la preservació de la pau i el llegat polític dels supervivents de la guerra. Es tractava de recordar a les generacions futures la resistència antifeixista en tota la seva amplitud política.

La FIR és una associació memorial que segueix fidel als objectius de la seva fundació, tal com es va formular al "Jurament de Buchenwald" que segueix essent vigent; és un compromís

actual i una responsabilitat pel futur. És evident que el feixisme segueix viu sota noves formes i expressions. Els exemples de la seva vigència són, en els nostres temps, perillosament abundants, i això obliga a mantenir viva la idea de l'antifeixisme.

Aquesta idea la FIR la mantinguda al llarg de més de set dècades. Les aproximadament 60 federacions que la componen a 25 països d'Europa, Israel i Amèrica Llatina han anat realitzant un relleu generacional que ha estat un dels grans reptes de la majoria d'organitzacions. La desaparició de testimonis contemporanis i l'augment de la distància històrica fan necessari obrir noves vies per oferir als joves de les generacions actuals l'accés al coneixement històric sobre la lluita antifeixista als seus respectius països.

Malauradament, la "creació d'un nou món de pau i llibertat" encara no és

una realitat, ans el contrari ressorgeixen arreu forces d'extrema dreta que ens volen portar a reviuire situacions que semblaven derrotades per la història. Contra aquesta pretensió la FIR defensa una Europa conscient de les seves arrels antifeixistes, una Europa de totes les persones, especialment de les més febles, una Europa en la qual es reforcin els drets socials, una Europa que defensi la pau i les llibertats. El congrés de Barcelona va reafirmar els objectius antifeixistes i va abordar la manera d'aconseguir integrar les generacions actuals en aquest treball.

Avui, després de la pandèmia de Coronavirus, veiem compromesa la pau mundial per les guerres a Ucraïna i a Palestina, per unes polítiques reals de rearmament general i amb una Europa cada cop menys independent i amb menys capacitat d'intervenir positivament en el món. A Barcelona, el congrés de la FIR va abordar

Ofrena dels delegats del congrés de la FIR al memorial dels executats del franquisme

aquestes qüestions, va analitzar la difícil situació internacional i va prendre acords per enfortir el treball històric i memorial de l'organització.

En la inauguració del Congrés, el divendres 27, al Saló de Cent de l'Ajuntament de Barcelona, es va procedir al lliurament dels Premis Michel Vanderborgh. Entre les premiades s'hi troben dues companyes nostres: Delfina Tomàs i Teresa Alonso.

El dissabte 28 el Congrés va dedicar tot el dia a treballs amb les delegacions dels països participants, abordant els objectius antifeixistes de la

Federació i analitzant la integració de les generacions actuals en l'organització. També es va procedir a l'elecció de la direcció de la FIR en la qual, per primera vegada, va ser elegit un membre de la nostra associació. El nostre president, Carles Vallejo.

El diumenge 29, els congressistes van assistir a una ofrena floral al Camp de la Bota, on van ser afusellats gran quantitat d'antifranquistes, honorats per un immens mural que recorda la seva lluita i sacrifici. Després van dirigir-se a la Rambla del Carmel, al monument a les Brigades Internacionals, on van assistir al tradicional

homenatge als brigadistes que van venir a Espanya a defensar la República i lluitar contra el feixisme.

Després d'un dinar tots plegats, vàrem dirigir-nos a l'Espluga de Francolí, a Les Masies, un edifici que durant la guerra va servir de seu a les Brigades Internacionals i on el 25 d'octubre de 1938 va realitzar-se un gran acte de comiat a les Brigades Internacionals que es retiraven d'Espanya. Després de les darreres intervencions i d'un refrigeri ofert per l'Ajuntament de l'Espluga es va tornar a Barcelona donant per finalitzat el Congrés.

UN IMPRESIONANTE Y EXITOSO CONGRESO FIR EN BARCELONA

por Federación Internacional de Resistentes

A finales de octubre tuvo lugar en Barcelona el XIX Congreso de la Federación Internacional de Resistentes, con la participación de casi 100 delegados e invitados de toda Europa y Marruecos.

En el acto inaugural del congreso, celebrado en el prestigioso Saló de les Cròniques del Ayuntamiento de Barcelona, se entregó el "Premio Michel Vanderborgh", que distinguió a varios ciudadanos europeos e iniciativas destacadas por su compromiso cívico y antifascista, entre ellas la italiana. Liliana Segre, senadora y sobreviviente de Auschwitz-Birkenau. Además, dos testimonios españoles, doña Teresa Alonso, una niña de la Guerra de Española que fue evacuada a la URSS, sobrevivió al asedio de Leningrado y luego luchó en las Brigadas Komsomol, y doña Delfina To-

más, otra niña de la guerra exiliada en Francia que trabajó en Austria en la Federación Internacional de Resistentes y en el Consejo Mundial de la Paz. El Congreso, celebrado en la sede

de CCOO de Cataluña (Comisiones Obreras), fue inaugurado, entre otros, por Javier Pacheco (Secretario General de CCOO de Cataluña), Fernando Martínez (Secretario de Estado

Lliurament a Teresa Alonso del guardó Michel Vanderborgh. Celia Santos, Teresa Alonso i Carles Vallejo

de Memoria Democrática), Gemma Ubasart (Consellera de Justícia, Drets i Memòria) y el presidente de la Federación Mundial de Veteranos (WVF/FMAC), Dr. El Mostafa El Ktiri de Marruecos.

En las deliberaciones del Congreso se adoptaron varias declaraciones y se eligieron los órganos directivos. Los delegados confirmaron a Vimos Hanti de Hungría como presidente, al Dr. Ulrich Schneider como secretario general y al Dr. Filippo Giuffrida como vicepresidente, y eligieron a la Dra. Regina Girod como nueva vicepresidenta. Además, el Comité Ejecutivo incluye representantes de Bélgica, Francia, Grecia, Italia, Rusia, Serbia, Eslovaquia y España.

El congreso trató sobre los últimos cuatro años, durante los cuales el trabajo político de la organización internacional se vio enormemente obstaculizado por la pandemia y la guerra en Ucrania. Se lamentó que debido a la situación de guerra ni las federaciones de Rusia y Ucrania ni las de Israel pudieran participar en el congreso. Lamentablemente, otras federaciones miembros también estuvieron ausentes.

En el centro de la deliberación estuvieron los debates políticos sobre las

cuestiones centrales de la política antifascista internacional, especialmente la acción por la paz, la preservación de la memoria antifascista contra cualquier falsificación de la historia y el aterrador aumento de partidos y fuerzas neofascistas y de extrema derecha. Como es de esperar en una organización paraguas heterogénea, hubo debates bastante controvertidos, especialmente sobre la guerra en Oriente Medio, pero también sobre cómo tratar con el Parlamento Europeo. Sin embargo, al final hubo cuatro declaraciones que fueron acordadas por unanimidad y que deberían servir de orientación para el trabajo hasta el próximo congreso. Entre ellos, un llamamiento de paz a “todas las partes en todos los conflictos actuales para un alto el fuego inmediato y el inicio de negociaciones internacionales” como expresión de los esfuerzos de la FIR para defender los intereses de los civiles en todas las regiones en guerra.

En un llamamiento a una “Unión Europea de los pueblos” para las próximas elecciones al Parlamento Europeo, los delegados subrayaron la necesidad de una UE “que se oponga a cualquier forma de nacionalismo, aspiraciones separatistas, discriminación racial o xenofobia y defienda los derechos de refugiados y minorías” y

“defiende una política de paz que no se base en la dominación de la política exterior sino en soluciones no militares a los conflictos”. En este sentido, la FIR quiere intervenir con iniciativas de la sociedad civil en la campaña electoral.

Entre los temas importantes de la conferencia estuvo también la preservación de la memoria y la defensa del legado de los supervivientes contra toda forma de revisionismo histórico. Por ello, era lógico que el domingo 29 de octubre los delegados e invitados participaran en tres impresionantes actos conmemorativos en memoria de las Brigadas Internacionales y de las víctimas de la dictadura franquista. El prelude fue la colocación de una ofrenda floral en el “Muro de los ejecutados” del Camp de la Bota, en la que habló la Dra. Regina Girod. El secretario general de FIR intervino en el acto público en la Rambla del Carmel con motivo del 85 aniversario de la “Despedida de las Brigadas Internacionales”. Ante el monumento de la Brigada Lincoln, el Presidente y los dos Vicepresidentes depositaron una corona de la FIR. Por la tarde, Filippo Giuffrida recordó la despedida de las Brigadas Internacionales de Juan Negrín y Luigi Longo en Les Masies de l'Espluga de Francolí, cerca de Tarragona.

Convidats internacionals al “Pavelló de la República” davant el quadre Guernica de Pablo Picasso

COMMEMORACIÓ DE LA FUNDACIÓ DE L'ASSEMBLEA DE CATALUNYA

per Mª Rosa Viñolas García

El passat 7 de novembre, el Memorial Democràtic va organitzar un acte en commemoració de la fundació de l'Assemblea de Catalunya a l'Auditori del Palau de la Generalitat. L'Assemblea de Catalunya, fundada el 7 de novembre de 1971 en plena dictadura, va ser l'organisme unitari antifrancista que aplegava la majoria de forces polítiques, sindicals, entitats cíviques, etc. del país entorn uns objectius comuns: llibertats democràtiques, amnistia pels presos polítics, restabliment de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya de 1932 i coordinació amb d'altres forces democràtiques de l'Estat espanyol. L'Assemblea va constituir, en el seu moment, un dels esdeveniments polítics més impor-

tants no sols per Catalunya sinó també per Espanya, que estava encara sota el franquisme.

L'Associació Catalana de Persones Expreses Polítiques del Franquisme va ser convidada a la commemoració per la Consellera de Justícia, Drets i Memòria, Sra. Gemma Ubasart.

En l'acte van intervenir el director del Memorial, Jordi Font, l'historiador Agustí Colomines, la professora de sociologia Mariona Lladonosa i els membres de l'Assemblea detinguts el 28 d'octubre de 1973 a la parròquia de Santa Maria Mitjancera, Magda Oranich, Josep Lluís Carod-Rovira i Ramon Espasa. Va cloure l'acte la Consellera Gemma Ubasart, agraïnt la nostra presència.

Durant l'acte es va recordar el 50è aniversari de la detenció, a l'església de Santa Maria Mitjancera, dels 113 membres de l'Assemblea i van prendre la paraula Magda Oranich, Josep Lluís Carod Rovira i Ramon Espasa explicant els fets de la detenció, el seu pas per Via Laietana i les vicissituds a la presó Model i a la de la Trinitat. Amb el temps passat, les anècdotes esdevenien optimistes.

La cloenda de l'entranyable trobada, com no podia ser d'altra manera, va ser una fotografia dels components fundacionals de l'Assemblea presents, i un petit refrigeri on es van intercanviar opinions i records d'un esdeveniment que malgrat es va realitzar fa 52 anys encara està present en la memòria del nostre país.

Assemblea de Catalunya

1

La consecució de l'amnistia general dels presos i exiliats polítics.

2

L'exercici de les llibertats democràtiques fonamentals: llibertats de reunió, d'expressió, d'associació —inclosa la sindical—, de manifestació i dret de vaga, que garanteixin l'accés del poble al poder econòmic i polític.

3

El restabliment provisional de les institucions i dels principis configurats en l'Estatut de 1932, com a expressió concreta d'aquestes llibertats a Catalunya i com a via per arribar al ple exercici del dret d'autodeterminació.

4

La coordinació de l'acció de tots els pobles peninsulars en la lluita democràtica.

7 de novembre de 1971.

Nº 009349

A

CRÒNICA DE LA JORNADA

“REPRESIÓN ESTATAL Y VIOLENCIA POLÍTICA EN EL SIGLO XX: CAMBIOS Y CONTINUIDAD EN LOS TRIBUNALES POLÍTICOS EN ESPAÑA, PORTUGAL E ITALIA”

por Enric Cama

El pasado 9 y 10 de noviembre se realizó en Barcelona, en el Auditorio de Comisiones Obreras de la capital catalana, unas jornadas internacionales con el título de *“Represión estatal y violencia política en el siglo XX: cambios y continuidad en los tribunales políticos en España, Portugal e Italia.”* Las jornadas estaban organizadas por el Memorial Democràtic de Catalunya y congregaron a historiadores, especialistas en Derecho y testimonios de la represión franquista que debatieron sobre la institucionalización judicial de la violencia política en estos tres países.

El objetivo de las Jornadas era facilitar un espacio de debate historiográfico para especialistas combinándolo con el testimonio individual de

algunos protagonistas de la represión y de representantes de asociaciones memorialistas.

Una numerosa participación de representantes del mundo judicial, académico, político y memorialista, examinaron un conjunto de aspectos (cambios, continuidades en su evolución, actores que intervinieron, consecuencias a corto y largo plazo, etc.) del TOP.

Entre los participantes, y especialmente invitado por la organización de las Jornadas, se encontraba el magistrado JUAN JOSÉ DEL AGUILA, la presencia del cual, y su intervención sobre “Los cambios en la investigación sobre la creación y funcionamiento del JOP i TOP (1963-1977)” constituyó una importante aportación al debate.

Las Jornadas conmemoraban el 60 aniversario de la creación, el 1963, del Tribunal de Orden Público (TOP) en España, una jurisdicción especial que comportó un cambio en las formas de persecución de los delitos durante la etapa del tardo franquismo.

Al final de las Jornadas se realizó un sentido acto de reconocimiento a JUAN JOSÉ DEL AGUILA por su incansable lucha por la libertad, su lucha por una justicia que garantizara una sociedad de libres e iguales, por su comprometida y firme actitud desde su profesión en el mundo judicial en defensa de los derechos de los trabajadores y su labor investigadora sobre el papel político e ideológico que desempeñó el TOP en el régimen franquista. Por esta firme y valiente actitud conoció cárcel y represión profesional.

IX TROBADA D'AJUNTAMENTS DE LA XARXA DE MEMÒRIA I PREVENCIÓ DEL FEIXISME "MAI MÉS"

por Enric Cama

El passat 23 de novembre va tenir lloc al Museu d'Història de Cerdanyola del Vallès la cita anual d'Ajuntaments adherits a la Xarxa de Memòria i prevenció del feixisme "Mai Més". Aquestes trobades tenen com a objectiu la reflexió sobre les polítiques públiques de memòria, compartir experiències i examinar el paper dels governs municipals.

Van inaugurar la jornada Carlos Corcón Núñez, alcalde de Cerdanyola; Silvia García Peláez, regidora de Drets Civils de l'Ajuntament de Sabadell; Jesús Navarro Rodríguez, Diputat de Memòria Democràtica de la Diputació de Barcelona i Juan M. Calvo Gascón, President de l'Amical de Mauthausen i altres camps. A la trobada hi va assistir una delegació de la nostra associació.

La ponència marc va ser presentada, enguany, pel nostre company Domènec Martínez García (Junta Directiva de l'ACPEPF) "La implementació de les lleis i programes de memòria als municipis". Iniciada amb una reflexió sobre la "fragilitat de la nostra democràcia, i la necessitat d'enfortir les polítiques de memòria com antídote i barrera de contenció a la marea negra d'odi i exclusió de les extremes dretes que pretenen eliminar la cultura anti-feixista com a pas previ per degradar i destruir la democràcia".

A continuació es va abordar el paper i responsabilitat dels municipis en la implementació de la Llei de memòria (20/2022). Tal com es va aprovar a la trobada d'entitats memorialistes a finals del mes de març a La Model de Barcelona. Moció que han fet seva diferents ajuntaments.

També en la necessitat d'enfortir les competències i recursos de les regidories de memòria democràtica o similars. "Defensar la memòria és defensar la democràcia".

Es van compartir diferents recursos de l'Amical de Mauthausen i altres camps: "Cinema i Holocaust", "Cinema, guerra, exili i repressió franquista" i el projecte "Carretera a Gusen". Posteriorment es van presentar experiències municipals de Terrassa, L'Hospitalet, Sant Just Desvern i Cerdanyola del Vallès.

La Jornada es va tancar amb un dinar fraternal, intercanvi d'opinions i nous projectes, on va estar molt present el record de la nostra companya Rosa Toran.

D'ALLÒ APRÈS

per Maria Freixanet Mateo

Politòloga, investigadora de l'Institut de Ciències Polítiques i Socials

Els dies 29, 30 de setembre i el dia 1 d'octubre va tenir lloc a Villanueva-sur-Lot, França, la XII^a Jornada de la Memòria històrica, democràtica y antifeixista. La Maria era la primera vegada que participava en una trobada sobre temes de memòria. El seu article conté les emocions que aquesta trobada li van suscitar. Un privilegi poder incorporar la seva signatura i col·laboració a les pàgines de Catalunya Resistent

Acabava setembre quan ens tancàrem diversos dies i les seves nits, amb un programa replet de punts de contacte amb el passat (i futur) col·lectiu, en les trobades transfrontereres de les entitats de memòria històrica, en la seva edició número dotze. A França. La vida allí em va convocar.

Després, fa unes setmanes, em va demanar el Domènec un retorn d'allò viscut a Villeneuve però no hi ha manera, la veritat. Impossíble. No hi ha manera de relatar allò viscut, perquè ell ja ho ha fet meravellosament [aquí](#): concret, exacte i detallat. I no hi ha manera de reportar tampoc allò pensat, col·lectivament organitzat, perquè ha quedat plasmat estupendament en aquest altre [aquí](#), que això és allò conclòs. Ordenat i polititzat.

M'emporto doncs aquest text a un altre lloc. Un lloc parcial, i les disculpes van per endavant per aquest parlar particular. Vaig, clar, a allò après. O pres. Allò que va prendre en mi.

Foc primer: La falta d'una història pròpia

Acudir a una trobada entre entitats de memòria històrica significa que et permet instal·lar en el teu present, enmig del teu temps actual, la presència d'un record. Però no és un record concret, petit i particular, sinó un record de records, un record de fets majúsculs, veritats, dolors, violències, d'un pes intensíssim, d'un impacte col·lectiu enorme, que malgrat les mantes d'oblit ens construeix i ens defineix i ens explica fins al dia d'avui.

Em va estremir en repetides ocasions la gravetat dels fets explicats, la brutalitat d'aquest passat nostre, no per no saber-ho sinó per com és presentat així, directe, exhibida la realitat, ocupant la centralitat de l'atenció i el temps, i per com es transforma en batalla de present i de futur.

Això, sumat al fet que hi ha cops que impactaren en pell de qui et parla, de qui t'escolta, de qui compar-

teix habitació amb tu. Em veig per exemple en radical silenci, mentre la Isabel i la seva força anomenen, però de pas, colateral a una altra cosa, el fet d'haver estat ella detinguda, empresonada, i se li retorna un altre jo també. També. I jo els miro i segueixen. Viuen i somriuen. I somien fort, molt millor que jo. Percebo la gravetat i al mateix temps un optimisme genuí.

Així mateix, a més, acollint s'hi trobava la contrapart francesa. Una contrapart absolutament conscient de si mateixa. Filles i nets d'exiliats espanyols. Totalment arrelats en el que són, totalment informades de d'on venen i amb aquesta herència intacta, estructurada, agraïda.

I de sobte la vergonya. A l'adonar-te'n de que tu no coneixes la teva, d'història particular. Que no la tens. Que el meu avi va caminar entre les bombes als seus dotze anys, deixant enrere el seu pare i la seva mare. Va creuar Catalunya sencera per a acabar al camp d'Argelers, i mai li vaig preguntar res. Quan parlava no vaig escoltar. Quan recordava jo atenia altres coses. Res sé de

com va sobreviure, de com va tornar ni de com això el va constituir. O la meua àvia, els seus ulls terroritzats el dia que va veure la forma en què jo estimava la política.

Ella murmurava i plorava, em demanava que no, que no. Deixava caure, entre el tràfec dels fogons, anècdotes remugades que eren horrors, soltes, matances, la denúncia del veí, tal home que va arribar amb tres caps penjats del seu cinturó. Mai li vaig preguntar res. Res sé de com la Història la va configurar. De quanta de l'alegria que m'expliquen que tenia se li va morir. La vergonya d'adonar-te'n ara, a mitja vida teva, que la Història els va modelar, a ell, a ella (vaig viure amb ells i la seva por); i per tant a mi mateixa.

Segon foc: L'antídot del qual tenen custòdia

Poc podia pensar jo, quan em va trucar la Consol convidant-me a l'expedició (el seu envejable entusiasme no em va semblar tampoc que deixés una altra opció), que una trobada entre entitats de memòria espanyoles i franceses podia prendre per a mi el lloc d'arrel que de seguida va començar a tenir. Alguna cosa així com notar que et trasllades a un lloc sòlid. Fonamentat. Amb sentit. On hi habita veritat. I bondat. I d'alguna forma estranya, anhel i possibilitat de futur. De somni. De la societat possible que podríem tenir. De les idees fortes, vermelles, que una vegada van estar disponibles per al món. Un contacte amb aquella gent que podria desplegar un altre programa per a l'esdevenir de la vida compartida. Un altre destí.

La veritat és que vivim temps estranys, tenyits d'una espècie de confusió

i desesperació, falta de subjecció, en massa sentits. Una solitud abismal. Una sensació, si no de fi de món, almenys sí de fi d'època. I un dels seus trets clars és la fragmentació social i l'afebliment de les democràcies. El pensament antidemocràtic fent forat. L'auge del neofeixisme, digui-se-li com una vulgui.

Una cosa que va prendre sentit per a mi durant aquests dies és la idea repetida de que les democràcies només són fortes quan ho són socialment els valors d'igualtat i llibertat que les sustenten. I és que, a poc a poc, de taula en taula, d'exposició a documental i de conversa a home-natge, me'n vaig anar adonant de que aquesta gent custòdia un antídot. Algunes d'elles, més grans, en pròpia pell. D'altres, simplement en compromís. I el compromís és exactament una decisió.

Elles custodien un antídot, això és. Un tresor públic. Que la memòria democràtica i el cultiu dels seus valors és la garantia de no repetició de la barbàrie. Ells són la garantia democràtica, això és així; són un ancora, són la consciència històrica, l'única cosa que podria mantenir a una societat allunyada de repetir l'horror. La xarxa enfront de l'abisme. El fre del feixisme.

I vaig a l'últim cremar: la invocació d'allò comú

Va ser el Luis qui em va parlar, amb aquella claredat seva, sobre quin és el pas que hem de fer, que ens toca fer, com a societat. Aquest és el pas de la memòria històrica a la memòria democràtica, diu. Aquest és el pas de tenir, cadascú o cada grup les seves memòries històriques particulars, i aquí n'hi ha de tot signe – la dreta també té la seva memòria històrica,

diu -, a construir una memòria democràtica comuna.

Una consciència del que hem viscut. Un coneixement de quines són aquelles etapes, aquells fets, aquelles experiències històriques, i sobretot aquells valors i idees que, una sumada a l'anterior, són les escales que ens permeten, arribades a un moment, instal·lar allò que anomenem democràcia, que una organització social mereixi el valor de tal nom.

Cuidar aquesta memòria i els seus valors ens és obligació com a societat, ja no diguem com a Estat – aquestes són paraules seves. Cuidar aquesta memòria i els seus valors és el que faria que el net d'un feixista pugui ser demòcrata.

Cuidar aquesta memòria i els seus valors és el que ens permetria ser de veritat un poble madur, que es fa càrrec de si mateix. De la seva pluralitat, del seu benestar, del seu esdevenir.

Tres dies van ser, de cor enrogit. Per la consciència dels buits en la pròpia història. Per l'adonar-te del tresor, de l'antídot, que aquesta gent té en la seva fràgil guarda. I per la comprensió de què important és aquesta convocatòria a construir una memòria democràtica sòlida, conjunta, ni particular ni fraccional sinó comuna. Així, li envio al Domènec les dues pàgines que em va demanar, sabent que no és ben bé això el que em demanava.

El que li envio té la forma d'un text però és un gràcies. Per la invitació, per l'esperança que mantenen, per la posicions sòlides i arrelades, i per apropar-me a aquells cors sobrants, aquells amb els que mai, però mai, ni per un moment, van poder les bombes.

2024 ANY GENERACIÓ TOP

Rojas Vallejos, María Fernanda; Silvia Bustón, Macarena (2009)
«Espacio Público y políticas de memoria en Chile»

2024 Generació TOP MEMÒRIA I JUSTÍCIA CONTRA LA IMPUNITAT I L'OBLIT

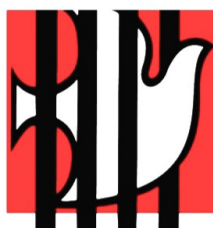
Els anys 60 i 70, milers de persones, joves en gran part, van donar un nou impuls a la lluita per la llibertat. Moltes d'elles van patir l'acció del TOP (Tribunal de Orden Público), el tribunal especial que entre 1963 i 1977 va incoar 22.600 procediments i va processar més de 50.600 persones per "delictes" que avui són drets constitucionals.

És el moment de vindicar la memòria d'aquest antifranquisme dels anys 60 i 70 -englobat sota la denominació de "Generació TOP"- per tal que sigui testimoni del compromís de lluita per la llibertat i la justícia social

«Manifest Generació TOP » 2010

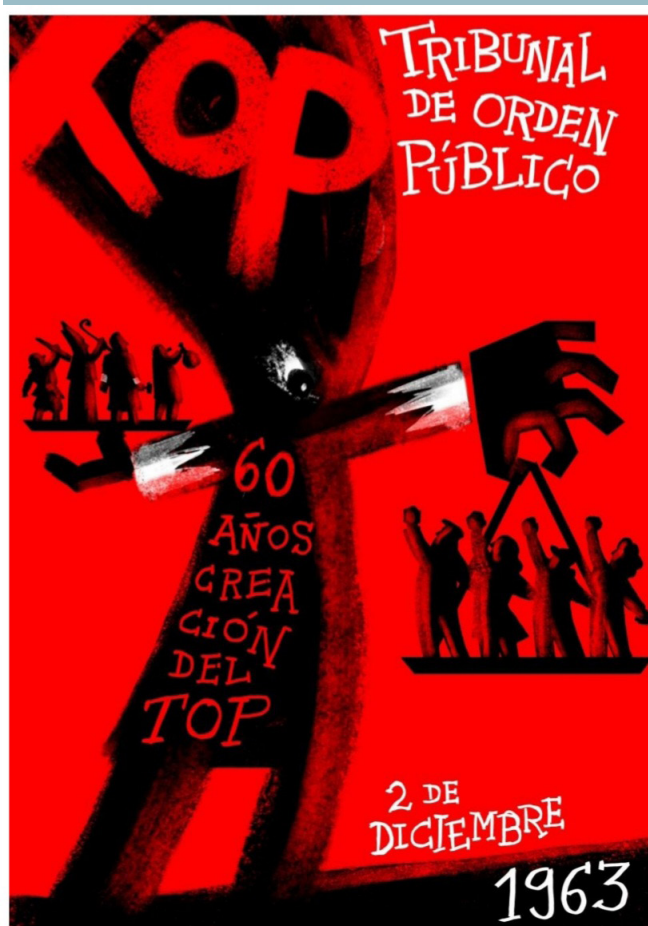

International
Federation
of Resistant

Associació
Catalana de
Persones
Ex-preses
Polítiques del
Franquisme

#GeneracionTop
expresopolitics@gmail.com
<https://expresopoliticsdelfranquisme.com>

Autor: Ernesto Priego

Pocas cosa hay tan fuertemente inscritas en la memoria política de las clases subalternas, como los éxitos y derrotas frente las tiranías, la sucesión de rebeliones, o

los esfuerzos contra las distintas opresiones e injusticias sociales. Todo eso constituye la memoria democrática, el patrimonio ético de aquella parte de la ciudadanía que con su esfuerzo ha democratizado las relaciones sociales, ha

pretendido alcanzar mayores cotas de igualdad y ha dotado con un Estado de derecho a la sociedad, a pesar de la oposición de otra parte de la ciudadanía, contraria, reticente o indiferente a esa democratización.

EL MESTRE QUE VA PROMETRE EL MAR

per Adelina Escandell, mestra jubilada i senadora

Publicat a Realitat 2/11/2023

Era el juliol del 1974 i vaig anar a fer una entrevista en una escola de les que s'estaven engegant arreu del país; catalanes, amb vocació de públiques, laiques i que agafaven com a models de treball l'escola republicana. En aquella entrevista vaig sentir parlar per primera vegada de Freinet perquè en el projecte pedagògic d'aquelles mestres desenvolupaven moltes de les seves activitats pedagògiques (text lliure, revista escolar, consell de classe...). Evidentment, a l'Escola Normal (ara anomenada de Formació del Professorat), ningú ens havia parlat de Celestin Freinet (a l'Elise la vaig conèixer més tard), pedagog, sindicalista, comunista que va desenvolupar un model educatiu que posava l'alumnat i no el programa en el centre de l'activitat pedagògica. Més tard en l'època de la guerra espanyola, des de la seva escola, van mostrar-se solidaris, també des dels aspectes materials amb les nenes i nens que patien la guerra.

Però no era de Freinet de qui us volia parlar, sinó de la pel·lícula que vaig veure dilluns en una pre-estrena a CCOO, El mestre que va prometre el mar, basada en una novel·la de Francesc Escribano i amb guió d'Albert Val i direcció de Patrícia Font. La pel·lícula ens narra la història d'una noia (interpretada per Laia Costa) que s'assabenta que el seu avi amb un procés avançat de demència buscava informació sobre el seu pare -mai n'havia parlat- i es desplaça a Burgos on han obert una fosa comuna a La Pedra-

ja, on potser podria estar enterrat. Allà descobreix la figura d'Antonio Benaiges, que va compartir cel·la i història personal amb el seu besavi. L'Antoni va ser mestre de Bañuelos de Bureba. Un mestre nascut a Mont-roig del Camp. Mestre que treballava seguint la metodologia de Freinet.

La història de l'Antoni és la que varen viure tants mestres, dones i homes amb il·lusió per la seva feina i que senzillament volien no només imaginar sinó crear un futur per tot el seu alumnat. Un mestre era considerat primer ciutadà de la República i, això, les forces reaccionàries: l'església, cacics... no ho van poder tolerar i van ser dels primers a patir les conseqüències del cop d'estat, sent el col·lectiu dels mestres el més represaliat. En el cas d'Antoni Benaiges no en van tenir prou en torturar-lo i assassinar-lo, sinó que també s'havia d'esborrar la seva memòria. I el 19 de desembre de

1939, tres anys després del seu afusellament la Comissió Depuradora del Magisteri Nacional de Primera Ensenyança de Burgos resol la «separació definitiva» d'Antoni Benaiges de la seva plaça de mestre.

Aquesta mena d'expedients, en els quals s'humiliava encara més els vençuts varen ser una pràctica habitual en la postguerra. Però no en tenien prou, i dies després de la seva execució un grup de falangistes es van presentar al poble i va obligar a les veïnes i veïns a lliurar-los totes les publicacions que s'havien fet a l'escola i les van cremar a la plaça del poble. És allò de "Muera la inteligencia" de Millan Astray que es va anar executant a sang i fetge. Per sort, la seva família a qui arribaven les publicacions van poder salvar les publicacions creades a l'escola. Una d'elles sobre El mar.

No soc experta en cinema, però la considero una molt bona pel·lícu-

la, començant pel guió en què ens expliquen dues històries al mateix temps (la dels qui busquen als seus familiars en les fosses i la del mestre i la seva relació amb l'alumnat), però també des del punt de vista de descripció de personatges, de la interpretació i del guió. I també la música! I no és bona només perquè a mi em va connectar amb la meua professió o em va portar als temps que visionava La lengua de las mariposas amb el meu alumnat. Sinó perquè explica una història humana, de bones persones, i també una visió de memòria històrica en un moment que sembla que avancen les idees negacionistes sobre el passat del país i les forces feixistes estan implementant el seu discurs. S'estrena el dia 10 als cinemes. Aneu-hi amb la família, amb amigues i amics, amb l'alumnat o, millor encara, porteu la pel·lícula al centre educatiu. Una manera fantàstica de treballar no només valors sinó continguts amb les noies i nois.

Amical de les Brigades Internacionals

85è. ANIVERSARI DEL COMIAT A LES BRIGADES INTERNACIONALS A BARCELONA

El dia 29 d'octubre, com cada any, i davant del monument a la Brigada Lincoln al barri del Carmel, fèiem el tradicional l'homenatge a les Brigades Internacionals de la Guerra d'Espanya (1936-1939).

Prop de 400 persones van seguir amb atenció i un màxim d'interès l'acte. Aquest cop teníem invitats d'arreu d'Europa, els congressistes

del XIX Congrés de la Federació Internacional dels Resistents (FIR) que, per la seva expressa voluntat, havien decidit fer les sessions d'aquest congrés a Barcelona, fent-la així referent europeu de la cada cop més necessària solidaritat antifeixista.

Un dia esplèndid ens va acollir i permetre escoltar la música del Quartet Brossa i la veu de la cantant Marta Valero que ens van oferir diverses peces del seu repertori al·lusiú a les

brigades internacionals. Les paraules de Pasionaria van ressonar en la repetició del discurs de comiat als i les brigadistes de l'octubre de 1938: *"No os olvidaremos, y cuando el olivo de la paz florezca, entrelazado con los laureles de la victoria de la República española, volved"*.

La solidaritat dels brigadistes amb la causa de la humanitat no coneixia fronteres i milers d'ells van morir en la nostra terra, en una terra estranya

però habitada per gent que sentien com a pròpia. Agermanats en una mateixa causa, en una mateixa lluita per un món millor on un diferent bressol no comportés una diferent vida. No els caracteritzaven ni idees iguals, ni comportaments idèntics, ni cultures similars i procedien de sectors socials diferents, però un objectiu comú els unia. Com diu el títol d'un llibre recent, publicat per la Universitat de Cadis: *Hablamos diferentes idiomas, pero una misma lengua, i jo hi afegeixo, la de l'antifeixisme.*

Ulrich Schneider, secretari general de la FIR, es dirigia als assistents amb emocionades paraules:

Es cierto, fueron sólo dos años desde que se formaron las primeras unidades de las Brigadas Internacionales a principios de octubre de 1936 hasta la despedida, que tuvo lugar en octubre de 1938, pero estos fueron años en los que los antifascistas internacionalistas dieron su vida. Cuando la llamada a luchar por la libertad de España en las filas de las Brigadas Internacionales se publicó y se escuchó en la Alemania de Hitler así como en muchos otros países europeos, incluso en Palestina donde eran perseguidos judíos que habían buscado refugio y en Estados Unidos, los antifascistas vinieron porque "querían derrotar al fascismo aquí en España."

Una vegada més, el peu del monument a la Brigada Lincoln a la Rambla del Carmel es va omplir de flors, rams, coixins i clavells, tot plegat portat per institucions, entitats de memòria i particulars que volien deixar el seu testimoni de que no oblidaven l'acte solidari més important del segle XX.

Malauradament, la situació avui requereix estar vigilants, considerar la seva lluita com un exemple i per això

el seu record és més necessari que mai. Avui el feixisme, el racisme i la xenofòbia avancen a casa nostra, a Europa i al món. Caldrà repetir alt i fort el crit dels brigadistes:

**NO
PASSARAN!**

L'ENLLAÇ. BUTLLETÍ DE L'AMICAL D'ANTICS GUERRILLERS DE CATALUNYA

JORNADES DELS MAQUIS A LA VALL D'EN BAS. CINC ANYS DE REFLEXIÓ I MEMÒRIA

per Raül Valls/Amical Antics Guerrillers de Catalunya

El 23 i 24 de setembre, i per cinquè any seguit, l'Amical Antics Guerrillers de Catalunya juntament amb l'Ajuntament de la Vall d'en Bas, el Memorial Democràtic i amb el suport del Patronat d'Estudis Històrics d'Olot i Comarca, vam organitzar les V Jornades del Maquis a l'auditori de Can Trona. El treball constant

d'aquest darrer lustre comença a donar fruits i les 130 localitats de la sala d'actes de Can Trona es van omplir en unes jornades que aquest any han estat dedicades al paper de les dones en la resistència guerrillera contra el feixisme i el franquisme a l'Europa dels anys quaranta.

Amb "Dones i resistència. El ma-

quis invisible" tot un seguit de conferencians van introduir un món, que més que invisible havia estat injustament invisibilitzat. El món de desenes de milers de dones que en el més fosc i profund del segle XX es van comprometre en la lluita contra el feixisme a Europa. Algunes ho van fer amb les armes a la mà, però moltes altres més van dur a terme una tasca incansable i amagada de resistència i lluita des de les cures i la vida quotidiana. Una lluita i un compromís sense el qual no hagués estat possible la derrota de les forces de l'Eix. Més enllà de les capacitats militars de les potències en guerra, les dones resistents van ser fonamentals per mantenir encesa i viva la consciència moral d'una Europa que s'enfonsava en el pou de la barbàrie i la deshumanització.

El matí del dissabte 23 vàrem compartir amb tres investigadores i acadèmiques: Irene Abad, Sandra Blasco i Mar Trallero, que van apropar-nos a la història i les bases ètiques d'aquelles formes de resistència, obrint un interessant debat que posava llum i arguments sobre anys d'injusta invisibilització. A la tarda, Aurora Bell-Lloch, Sònia Sala, Iona Pujol i Iris Schneider van posar cara i cos a aquelles lluites, recordant-nos a dues dones valentes i compromeses: Pepita Bell-Lloch i Cristina Zalba.

V Jornades del maquis

Dones i resistència

El maquis invisible

23-24 de setembre
Can Trona (La Vall d'en Bas) / Mas La Sala (Oix)

Dissabte 23
Xerrades a Can Trona de 10h. a 19:30h

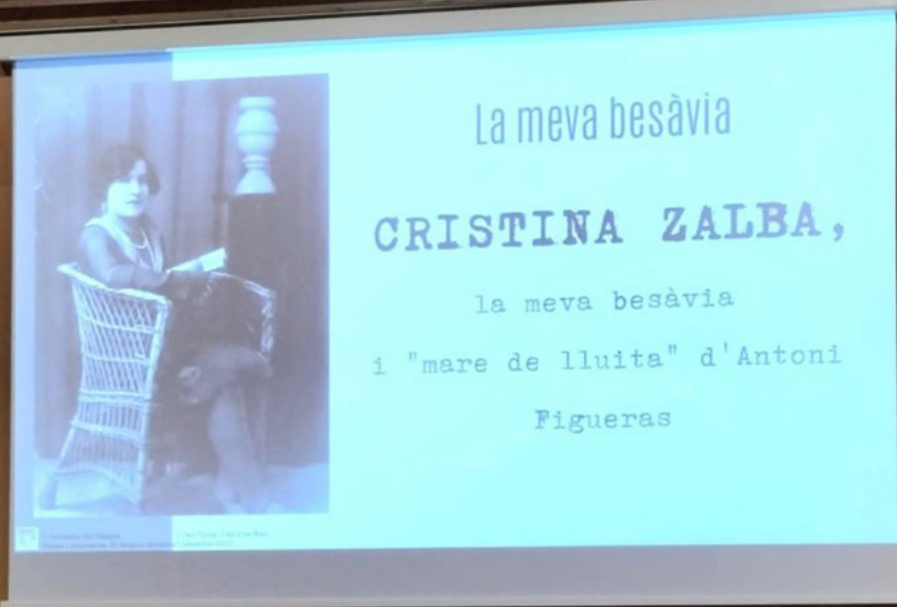
Diumenge 24
Caminada des d'Oix al Mas La Sala.
Sortida 9:30h- pàrquing entrada Oix.
Dinar a Santa Bàrbara de Pruneres.

Inscripcions i informació: memorialdemocratic@gencat.cat

memorial democràtic Generalitat de Catalunya Departament de Justícia, Drets i Memòria

CAN TRONA LA VALL D'EN BAS

PATRONAT D'ESTUDIS HISTÒRICS

Pepita era una membre cabdal i incansable de l'equip de guies de passos dels Pirineus orientals. Tota l'organització i logística dels guies requeia sobre aquest equip i la xarxa que feia possible que milers de guerrillers poguessin resistir a l'interior del país i lluitar contra la dictadura franquista.

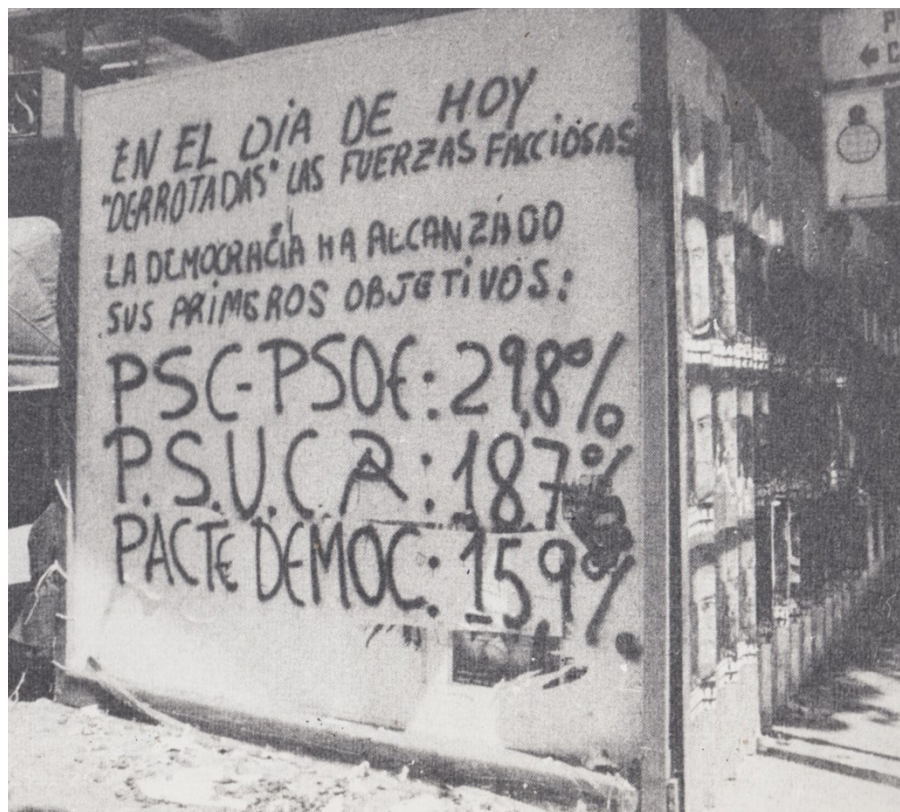
Cristina Zalba va ser una dona valenta que no va dubtar en exposar la seva vida i llibertat per guarir i amagar a Antoni Figueras, un maqui ferit a una emboscada a Sant Iscle de Colltort el 31 de desembre de 1944. El projecte per recuperar la seva història ha comptat amb la néta, Sònia Sala, i la besnéta, Iona

Pujol, i ha culminat amb un èxitós documental titulat "508 dies" dirigit per Marc Planagumà, director també de "Cisquet i el seu germà", que va ser estrenat a Olot el 4 i 5 de novembre amb un gran èxit de públic. Prop de 500 persones van assistir als dos dies d'estrena.

Les jornades van concloure amb una excursió i dinar popular al Mas La Sala de Santa Bàrbara de Pruneres (Oix-Garrotxa) indret on van succeir els fets i on Cristina Zalba i la seva família el 1945 van protagonitzar una heroica acció de valor, humanitat i compromís en la lluita contra el franquisme i la recuperació de les llibertats po-

pulars, la democràcia i la República. A la mateixa casa vàrem gaudir d'una magnífica teatralització dels tres actors que interpreten als protagonistes d'aquells fets a la pel·lícula.

La cita anual de les Jornades del Maquis a Can Trona de la Vall d'en Bas s'ha consolidat com un espai de reflexió i difusió de la memòria de la lluita guerrillera i un aparador de tot el treball que des de l'Amical Antics Guerrillers duem a terme per què mai més la lluita d'aquelles dones i homes contra la barbàrie feixista resti oblidada i siguin esborrats de la història. Ens veiem l'any vinent de nou a Can Trona!

EL RACÓ DE L'ARXIU

Mural realitzat a la ciutat de Barcelona l'endemà de les primeres eleccions democràtiques del juny del 1977 (Fons ACEPF/Arxiu Històric CCOO)

TROBADA DE FINAL D'ANY DE L'ACPEPF

Quan?

Dissabte 23 de desembre a les 12 del migdia

On?

A la sala 11 de la primera planta de Via Laietana 16 Barcelona

Què farem?

Compartirem el pica-pica de final d'any.

Us hi esperem!

*Per un 2024 sense guerres
ni injustícies*

ANTIFEIXISTES SEMPRE!